Ümbersõnastatud Brüsseli I määrus

Portugal

Artikli 65 lõige 3 – Teave selle kohta, kuidas teha siseriikliku õiguse kohaselt kindlaks määruse artikli 65 lõikes 2 nimetatud kohtuotsuste mõju

Ei kohaldata.

Artikkel 74 – Täitmist käsitlevate siseriiklike eeskirjade ja menetluste kirjeldus

Täitemenetlus on menetlus, mille võlausaldaja või täitmist taotlev isik algatab võlgniku või kostja suhtes ning milles võlausaldaja palub kohtul pöörata täitmisele kohustuse, mille täitmist tal on õigus nõuda. Täitemenetlused põhinevad eeldusel, et asjaomane õigus on varem **täitedokumendiga** kehtestatud või seda on tunnustatud. Selliste menetluste eesmärk on tagada kohustuse sundtäitmine riigi ametiasutuse kaudu. **Täitedokumendis** esitatakse õiguslikud asjaolud, millele täitmist taotleva poole taotlus tugineb, ning see tagab piisava kindluse sunnimeetmete võtmiseks kostja suhtes. Tsiviilkohtumenetluse seadustikus (*Código de Protsess Civil*) on täitedokumentideks liigitatud:

a) **süüdimõistvad kohtuotsused:** süüdimõistvad kohtuotsused on täitedokumendid alles pärast kohtuotsuse jõustumist, välja arvatud juhul, kui süüdimõistva kohtuotsuse peale esitatud apellatsioonkaebus on üksnes devolutiivse toimega. Vahekohtu (*tribunal arbitral*) otsused on täitmisele pööratavad samadel tingimustel nagu üldkohtute otsused (14. detsembri 2011. aasta seaduse 63/2011 artikkel 47);

b) **notari või muu volitatud asutuse või spetsialisti koostatud või tõestatud dokumendid, milles kehtestatakse kohustus või tunnustatakse seda:** need hõlmavad ametlikke dokumente (dokumendid, mille avaliku sektori asutused on koostanud kooskõlas juriidiliste formaalsustega oma volituste piires või oma tegevusvaldkonnas, mille on neile määranud notar või muu riigi akrediteeritud ametiisik) ning tõestatud dokumente (eraisikute koostatud dokumendid, mille nad on lasknud tõestada notaril või muul samaväärsete volitustega asutusel või spetsialistil);

c) **krediitarved, isegi kui need pole tagatud, tingimusel, et suhete aluseks olevad asjaolud on esitatud dokumendis või täitedokumendis:** näiteks kiri, lihtveksel või tšekk;

d) **dokumendid, mis on muudetud täitmisele pööratavaks erisättega:** näiteks kohtumäärus, millele on lisatud täitekorraldus (17. veebruari 2003. aasta dekreet-seaduse nr 32/2003 artiklid 6–8 ning 1. septembri 1998. aasta dekreet-seaduse nr 269/98 artiklid 7–21).

Et kohustus oleks võimalik täitmisele pöörata, peab see olema **kindel** (st kindlaks määratud – *an debeatur*), **sissenõutav** (tähtpäev on möödunud või kohustus muutub automaatselt sissenõutavaks, kui võlgnik nõude kätte saab) ning **neto** (st kindlasummaline – *quantum debeatur*).

Olenevalt **täitmisele pööramise eesmärgist** (konkreetse summa tasumine, konkreetse eseme tarne, konkreetse toimingu sooritamine või sooritamata jätmine) kehtivad eri **menetlusvormid**. Kui õiguses on sätestatud **täitmisele pööramise erimenetlus** (nt ülalpidamiskohustuse täitmisele pööramise menetlus), kohaldatakse seda vormi. Juhtudel, kui menetluse erivormi ei kohaldata, kasutatakse **üldvormi**. **Täitmisele pööramise üldmenetlus** võib olla **liht-** või **tavamenetlus**, olenevalt täitmisele pööramise eesmärgist ja täitekorralduse liigist.

Pädevad täitevasutused on kohtutäiturid ja kohtud (kohus ja kohtu kantselei). **Kohtutäitur** viib ellu kõik täitetegevused, mida pole määratud kohtu kantseleile või mis ei kuulu kohtuniku pädevusse, näiteks tegeleb ta kohtukutsete, teadete, väljaannete, andmebaasi otsingute, arestimise ja selle registreerimise, kokkulepete ja maksetega. **Kohtunik** viib ellu kõik menetlustoimingud, mille suhtes kehtib kohtuniku eesõiguse põhimõte või mis puudutavad vastuolu poolte või kolmandate isikute põhiõigustega. **Kohtu kantselei** tegeleb haldusaspektidega ja tagab täitemenetluste nõuetekohase elluviimise.

Võlgniku kaitsest tulenevate täitmise piirangute kohta tuleks märkida, et konkreetse summa tasumisega seotud täitetoiming on tavaliselt **arestimine**. See hõlmab selle poole vara õiguslikku arestimist, kelle suhtes täitmist taotletakse, et müüa nimetatud vara ja kasutada müügitulu täitmisele pööratava kohustuse täitmiseks. Põhimõtteliselt võib täitmisele pööramine hõlmata kõiki võlgnikule kuuluvaid arestitavaid varasid, millega tasumata võla eest materiaalõiguse kohaselt vastutatakse. Õigusnormides on aga teatavad arestitavad varad või õigused võlgniku varade hulgast täielikult või osaliselt välja arvatud **absoluutse** või **suhtelise puutumatusega arestimise tõttu** või **täieliku** või **osalise puutumatusega arestimise tõttu**. Samuti peab arestimine piirduma varadega, mida on vaja sissenõutava võla tasumiseks ja sissenõudmisega seotud prognoositavate kulude katmiseks.

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud **täitmise piirangud tähtaja möödumise ja aegumise tõttu**. Need piiranguid on aluseks täitmisele pööramise vaidlustamisele menetlusetapiga, mida nimetatakse „arestimise vaidlustamiseks“, aga üksnes juhul, kui tähtaja möödumine või aegumine järgneb tuvastushagi arutamise lõpetamisele.

Üldreeglina **kohaldatakse aegumist** kõigi võõrandatavate õiguste või selliste õiguste suhtes, mida pole õigusaktidega aegumisest vabastatud, juhul kui neid ei kasutata õigusaktides sätestatud ajavahemiku jooksul.

Kohtud ei tohi tugineda aegumisele *ex officio*. Seepärast peab aegumisele tuginema isik, kes sellest kasu saab, tema esindaja või prokuratuur (*Ministério Público*).

Kui aegumistähtaeg on möödunud, võib kasusaaja (st võlgnik) keelduda kohustuse täitmisest või vaidlustada ajaliselt piiratud õiguse kasutamise.

Üldine aegumistähtaeg on 20 aastat, aga sätestatud on ka lühemad tähtajad. **Aegumistähtaeg on võimalik katkestada või peatada**. Erinevus on selles, et peatamine toimub seaduse alusel ja olenemata võlausaldaja soovist, samas kui katkestamine sõltub meetmetest, mida võlausaldaja sel eesmärgil võtab.

Aegumistähtaja katkestuse kestuse kohta kehtib järgmine: kui tähtaeg katkestatakse kohtukutse, teate või samaväärse akti või vahekohtuklausli alusel, algab uus aegumistähtaeg alles siis, kui jõustub otsus, millega menetlus lõpetatakse.

Kui aegumistähtaeg on möödunud, võib kasusaaja keelduda kohustuse täitmisest või vaidlustada ajaliselt piiratud õiguse kasutamise. Kui aga võlgnik sooritab seoses ajaliselt piiratud kohustusega toimingu oma tahtel, ei saa ta hiljem hüvitist nõuda, isegi kui ta polnud aegumistähtajast teadlik.

Aegumisele tugineda saavad üksnes võlausaldajad ja kolmandad isikud, kellel on aegunuks tunnistamise vastu õigustatud huvi, isegi kui võlgnik on sellest loobunud. Kui aegumisele tuginemisest on loobutud, võivad võlausaldajad sellele tugineda üksnes juhul, kui täidetud on vara tagasivõitmise hagi (*actio pauliana*) käsitlevad tsiviilõiguse tingimused. Kui süüdistuse esitamise korral ei tugine võlgnik aegumisele ja ta mõistetakse süüdi, ei mõjuta lõplik otsus tunnustatud õigust, mis on tema võlausaldajatel.

Seoses **tähtaja möödumisega** tuleb märkida, et kui õigust tuleb õigusnormide või poolte tahte alusel kasutada teataval ajavahemikul, kohaldatakse tähtaja möödumist käsitlevaid norme, välja arvatud juhul, kui õigusnormides on sõnaselgelt viidatud aegumisele. Tähtaja möödumine on võimalik ära hoida üksnes juhul, kui õigusaktidest või lepingust tuleneva tähtaja jooksul sooritatakse toiming, millele on õigusaktides või lepingus antud ärahoidev mõju.

Tähtaja möödumise hoiab ära tuvastus- või täitemenetluse algatamine, ilma et võlgnikule oleks vaja sellest ette teatada. Tähtaja kulgemine võidakse peatada või katkestada üksnes juhtudel, kui see on õigusnormides ette nähtud; kui õigusnormides pole sätestatud muud konkreetset kuupäeva, algab

tähtaeg hetkel, mil õigust on võimalik õiguspäraselt kasutama hakata. Kohus hindab tähtaja möödumist *ex officio* ja võib võõrandamatute õiguste puhul sellele tugineda menetluse igas etapis. Kui täitemenetlus algatatakse võõrandatavate õiguste põhjal, peab tähtaja möödumisele tuginema isik, kes sellest kasu saab (põhimõtteliselt võlgnik / pool, kelle suhtes täitmist taotletakse).

Täiendava ja üksikasjalikuma teabe saamiseks vt palun jaotis „Otsuse jõustamise menetlused – Portugal“.

Artikli 75 punkt a – Nende kohtute nimed ja kontaktandmed, kellele tuleb esitada taotlus artikli 36 lõike 2, artikli 45 lõike 4 ja artikli 47 lõike 1 kohaselt

Artikli 36 lõikes 2, artikli 45 lõikes 4 ja artikli 47 lõikes 1 osutatud taotluste lahendamiseks on pädevad järgmised kohtud:

- pädeva piirkondliku kohtu tsiviilasjade keskkohtumaja (*Juízo Central Cível*), kui see on olemas, või
- kohalik tsiviilkohtumaja (*Juízo Local Cível*) või, kui seda pole, siis pädeva piirkondliku kohtu üldkohtu pädevusega kohtumaja (*Juízo Local de Competência Genérica*).

Artikli 75 punkt b – Nende kohtute nimed ja kontaktandmed, kellele tuleb esitada kohtuotsuse täitmisest keeldumise taotluse kohta tehtud otsuse edasikaebus artikli 49 lõike 2 kohaselt

Apellatsioonkaebus kohtuotsuse täitmisest keeldumise taotluse kohta tehtud otsuse peale tuleb artikli 49 artikli 2 kohaselt esitada **apellatsioonikohtule** (*Tribunal da Relação*).

Artikli 75 punkt c – Nende kohtute nimed ja kontaktandmed, kellele tuleb esitada edasikaebused artikli 50 kohaselt

Järgnevad kaebused tuleb esitada **Portugali kõrgeimale kohtule** (*Supremo Tribunal de Justiça*).

Artikli 75 punkt d – Keeled, mida aktsepteeritakse kohtuotsuseid käsitlevate tunnistuste, ametlike dokumentide ja kohtulike kokkulepete tõlkimiseks

Ei kohaldata. Aktsepteeritakse ainult portugali keelt.

Artikli 76 lõike 1 punkt a – Määruse artikli 5 lõikes 2 ja artikli 6 lõikes 2 osutatud kohtualluvuse eeskirjad

Artikli 5 lõikes 2 ja artikli 6 lõikes 2 osutatud kohtualluvuse eeskirjad on:

- **tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 63 lõige 1**, milles on sätestatud kohtute ekstraterritoriaalne pädevus, eeskätt juhul, kui filiaali, agentuuri, kontori, delegatsiooni või esinduse (kui see asub Portugalis) asukoha kohtule esitatakse hagi ettevõtte peakontori vastu (kui see asub välismaal), ja
- **töömenetluse seadustiku** (*Código de Processo do Trabalho*) **artikkel 10**, milles on sätestatud kohtute ekstraterritoriaalne pädevus, eeskätt hageja elukoha kohus töölepingust tulenevas vaidluses töötaja poolt tööandja vastu esitatud hagi puhul.

Artikli 76 lõike 1 punkt b – Määruse artiklis 65 osutatud sätted kolmanda isiku kaasamise kohta

Ei kohaldata.

Artikli 76 lõike 1 punkt c – Määruse artiklis 69 osutatud konventsioonid

23. novembril 1927 Lissabonis allakirjutatud Tšehhoslovakkia Vabariigi ja Portugali vaheline konventsioon kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.